

## Velkommen til Sporene ved Voerladegård

### Navnet

Voer kommer af det gamle danske ord wara, som betyder et udyrket område.

Klostre blev principielt grundlagt på øde jord og måtte udvides ved at modtage testamentariske gaver. Navnet på landsbyen Voerladegård har rod i, at her lå Voer Klosters magasinbygninger til de landbrugsprodukter, som klostrets bønder afleverede som afgift for at kunne dyrke klostrets jord.

### Klostergods

Voer Kloster, som lå ved det nuværende Klostermølle, er måske opstået fra et dobbeltkloster med Vissing Kloster. Et dobbeltkloster vil sige, at her var både munke og nonner. Voer Kloster opstod i så fald, da munkene i 1200-tallet flyttede fra Vissing Kloster, som derefter alene var beboet af nonner.

### 1 – Klostermølle

For at sikre vand til at drive en vandmølle ved Voer Kloster, blev der over en strækning på ca. 1400 meter gravet en kanal langs foden af Sukkertoppen fra Riværket til Voer Kloster. Gudenåen blev efterfølgende ledt ind i kanalen.

Da kanalen fik et mindre fald, end den naturlige Gudenå gennem Klosterkær, kunne der etableres et vandfald på et par meter til drift af en vandmølle ved Voer Kloster.

### 2 – Voer Birketing og Galgebjerg

I 1327 er Voer Kloster blevet så stort, at klostret kunne få sin egen retskreds løsrevet fra herredstinget. En privat retskreds kaldtes et birketing, og Voer Birk bestod frem til 1560, da Voer, Rye, Dover, Tåning og Vissing Birker blev sammenlagt til et birk.

En retskreds havde også et rettersted, med en galge til udførelse af dødsdomme. Galgebjerg syd for Voerladegård har måske en forbindelse til birketinget?

### Voer Kloster vokser

I 1400-tallet lægges Vissing Klosters jord under Voer Kloster, og derved bliver Voer Kloster et af de tre store klostre i Søhøjlandet sammen med Øm Kloster og Ring Kloster.

Op gennem middelalderen udvidedes klostrenes landbrugsarealer ved gaver, typisk fra gårdejere uden arvinger.

Umiddelbart før reformationen i 1536 ejede den katolske kirke næsten en trediedel af Danmarks landbrugsareal, som blev drevet af fæstebønder tilknyttet klostrene.

## Praktiske oplysninger

Du er gæst på lodsejeres private ejendomme, og sporene er åbnet for færdsel til fods. Sporene kan delvis være trampestier, og derfor kan årstiden og planternes vækst påvirke passagen. Færdsel i indhegninger med græssende dyr er på eget ansvar. Hold god afstand til dyrene og medtag ikke hunde i indhegningen.

SPOR er støttet af Nordea-fonden, Landbrugslotteriet og Landbrug & Fødevarer. Den daglige drift og udvikling af SPOR varetages af SPOR-sekretariatet, der har base i Landbrug & Fødevarer.



### Et grønt partnerskab

Sporene ved Voerladegård er realiseret af et grønt partnerskab, der består af: Friluftsrådet Kreds Søhøjlandet, Danmarks Naturfredningsforening Skanderborg og Horsens, Skanderborg og Horsens Kommuner, Naturstyrelsen Søhøjlandet, Natur og Ungdom, Liv i Landsbyerne, Voerladegård Kirke, Menighedsrådet, Nordvestgruppen, Voervadsbro, Mossø Lodsejer Forening, Dørup Borgerforening, Hede Danmark og Voerladegård og Omegns Borgerforening.



**Welcome to Voerladegård**

In the Middle Ages, the barn of Voer Kloster was located in Voerladegård. The town got its name from the barn (ladegård). Kilometres of hiking paths tie the village together with both the forest and the agricultural landscape. Uderummet is a place for outdoor learning and a local gathering place, where guests using the area's hiking paths can find shelter and information.



**Willkommen in Voerladegård**

Im Mittelalter befand sich die Scheune des Voer Klosters in Voerladegård. Der Ort erhielt seinen Namen von der Scheune (ladegård). Die vielen Kilometer Wanderwege verbinden die Stadt sowohl mit dem Wald als auch mit der Agrarlandschaft. Uderummet ist ein Outdoor-Ausbildung und ein lokaler Treffpunkt, wo Gäste auf den Wanderwegen Schutz und Informationen finden.

### Krongods

Ved reformationen i 1536 overgik ejerskabet af kirkens gods til kongen. Klostrets fæstebønder blev nu fæstere under kronen.

I 1660 efter Svenskekrigene stod landet med enorme ødelæggelser. Enevælden skulle afværge krisen, og hæren blev moderniseret.

Fra 1670 indsatte kongen ryttersoldater på kost og logi hos fæstebønderne inden for kronens gods. Det Skanderborgske Rytterdistrikt skulle stille 700 ryttersoldater.

I begyndelsen af 1720 oprettede Frederik 4. en række skoler i rytterdistrikterne. Børn fra Voerladegård kunne komme i skole på rytterskolen i Sdr. Vissing. Senere blev der oprettet en skole i Dørup, som børn fra Voerladegård også kunne gå i.

### 3 – Voerladegård brænder

En blæsende dag i september 1734 udbrød der brand i en af gårdene i landsbyen, og ilden sprang hurtigt til de øvrige.

De fleste af landsbyens indbyggere var i marken, så inden de kom hjem, var ilden også nået til kirkens tårn. Det lykkedes at redde kirken, men alle gårdene nedbrændte.

Få år efter var der opført 6 nye firelængede gårde. Tilsyneladende var gårdene rykket et stykke væk fra kirken, og der var gravet en stor branddam ved Damtoften mellem gårdene og kirken.

### Rytterauktionen

Ved rytterauktionen i 1767 på Skanderborg Slot solgte kongen krongodset til private opkøbere. Opkøberne var bl.a. godsejere, købmænd og embedsmænd samt nogle af fæstebønderne, som kunne købe deres fæstegårde og blive selvejere.

Landsbyerne Såby, Yding, Hem, Dørup, Voerladegård, og Gantrup blev ved auktionen udlagt som fæstegods til en ny hovedgård – dannet af gårdene Møldrup og Krog. Disse gårde og landsbyer blev samlet solgt til handelsmanden Jokum Rodenberg de Lichtenhjem fra Horsens.

Udsnit af udskftningskortet fra 1797



Uderummet og stierne omkring Voerladegaård er udført og støttet af: Landsbyordningen / Voerladegård Borgerforenings stigruppe / Multisal i Voerladegård / KFUM-Spejderne, Voerladegård Gruppe. Stierne er støttet økonomisk af:



Lichtenhjem valgte i 1769 at sælge hovedgården og bøndergodset til magister Borch, præst i Grejs. Borch adskilte bondejorden fra hovedgården og solgte fæstegårdene til bønderne.

### 4 – Voerladegård Kirke

Kirken i Voerladegård er sandsynligvis opført omkring år 1200 og hørte under Voer Kloster. I 1500-tallet tilføjes våbenhus og tårn. Ved reformationen overgik kirken til kongen, og først i 1909 overgik den til selveje.

### Bønderne og udskiftningen

I 1797 opgav man dyrkningsfællesskabet og indførte individuel landbrugsdrift. Man samlede jorden til de enkelte gårde i store markfelter, hvor man før havde dyrket jorden i mange, lange og smalle strimler imellem hinanden.

De 6 selvejerbønder fik delt agerjorden, skoven og engen imellem sig samt et stykke eng i Klosterkær. Bønderne frasolgte landbrugsprodukterne og transportere dem videre til kunderne. Voerladegård var i spil som stationsby på en banestrækning Skanderborg-Brædstrup-Esbjerg, men planerne blev opgivet.

### Nyere tid

Udskiftningen betød, at landbrugsproduktionen steg, og der blev behov for bedre muligheder for at forarbejde landbrugsprodukterne og transportere dem videre til kunderne. Voerladegård var i spil som stationsby på en banestrækning Skanderborg-Brædstrup-Esbjerg, men planerne blev opgivet.

For bønderne blev andelsbevægelsen en mulighed for at stå sammen og øge indtægterne. Flere af gårdene flyttede ud fra landsbyen. Nogle af de gamle stuehuse i landsbyen blev aftægtsboliger eller overtaget af husmænd og håndværkere.

Byen begyndte at vokse, da nye behov for handel, service og håndværk opstod. Voerladegård fik bl.a. foderstofforretning, smed, brugs, købmand, vognmandsforretning bager, skrædder, skomager, trikotagehandel, og vindmølle med savskæreri. På en af de udflyttede gårde, havde man krohold.

Ved Holmedal 52 blev byens første forsamlingshus opført i 1890. I 1947 købte Andelsselskabet Voerladegård Forsamlingshus en grund på 3000 kvadratalen til opførelse af byens nuværende forsamlingshus på Holmedal 54.

Indtil 1908 gik børnene fra Voerladegård enten i skole i Sdr. Vissing eller i Dørup. I 1957 indviedes Voerladegårds nyopførte centralskole for hele sognet, og rummer idag børnehave, skole med 0-6. klasse og SFO og klub.

### 5 – Uderummet og 6 – Friluftsbasen

Uderummet inviterer til udeundervisning og friluftsliv med fokus på natur og klima. Uderummet er også et lokalt samlingssted, hvor gæster på vandrestierne kan finde ly og information. Overnatningsmulighed i shelter findes i Friluftsbasen.

# SPOR Sporene ved Voer- ladegård

## Naturen er åben

*SPOR åbner naturen. I samarbejde med danske landmænd, lodsejere og frivillige kræfter byder SPOR velkommen til oplevelser i det åbne landskab. SPOR er trampestier på landbrugsjord i hele Danmark, og du er velkommen til at være med.*



For mere information kontakt SPOR, Axeltorv 3, 1609 København V eller ring 33394090. [www.spor.dk](http://www.spor.dk)

SPOR1200 Svanemærket tryksag, 5041-0309,

### Region











Midt

















0 500 meter

# Mossø



-  Parkering. Parking. Parkplatz.
-  Kirke (toilet). Church (toilet). Kirche (Toilette).
-  Teltplads. Primitive campsite. Zeltplatz.
-  Shelter. Trail shelter. Shelter.
-  Toilet. Toilet. Toilette.
-  Madpakkehus. Picnic area. Picknickplatz.
-  Fugletårn. Birdwatching tower. Vogelbeobachtungsturm.
-  Naturudstilling. Nature exhibition. Natursausstellung.
-  Rastplads. Table and benches. Tisch und Bänke.
-  Udsigtspunkt. Viewpoint. Aussichtspunkt.

-  Bebygget område. Town area. Stadtgebiet.
-  Bebyggelse. Houses. Häuser.
-  Sø. Lake. See.
-  Vandløb. Stream. Wasserlauf.
-  Skov. Forest. Wald.
-  Hede. Heath. Heide.
-  Eng/vådområde. Meadow/wetland. Wiese/Feuchtgebiet.
-  Landevej. Road. Straße.
-  Småvej/skovvej/markvej. Secondary road/Gravel road. Nebenstraße/Waldweg/Feldweg.
-  Sti. Path. Pfad.
-  Højdekurver, 2,5 meter. Contourline, 2,5 metre. Höhenlinien, 2,5 Meter.
-  Afmærkede hovedvandruter. Signposted hiking trails. Markierte Hauptwanderwege.
-  Afmærkede sidevandruter. Signposted walking trails. Markierte kürzere Wanderungen.
-  Regionale cykelderter. Regional cycling routes. Regionale Radwege.

Klostermølle  
250 m

51

Fåresø

Fåresø

Slugten

Kirkestien

Grønskov

Sønderåsen

Voervadsbro

Voervadsbro Teltplads

Møllevejen

Pinddal Mose

Tørvemosevejen

Tørvemosevejen

Kirkestien

Grønskovvej

Højgaard

Grønskovvej

Holmedal

Tørvemosevejen

Liselund

Kirkestien

Højgaard

Højvejen

Holmedal

Galgebjergstien

Møgelkol

Klostermøllevej

Uderummet

Kirkestien

Holmedal

Galgebjergstien

Smørsig

Møgelkolstien

Møgelkolstien

Tyndeleddet

Skole

Uderummet

Kirkestien

Galgebjergstien

Galgebjergstien

Galgebjergstien

Dørup Skov

Edelgård

Damtoften

Maskedal

Forsamlingshus

Galgebjergstien

Galgebjerg

Møllevejen

Møgelkolstien

Maskedal

Galgebjergstien

Galgebjergstien

Galgebjergstien

Møllevejen

Møgelkolstien

Maskedal

Galgebjergstien

Galgebjergstien

Galgebjergstien

Dørup Hestestald

Maskedal

Dørup

Trehøj